

13. 4. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K jedné povinnosti insolvenčního správce a k procesním sankcím vůbec

Novela insolvenčního zákona, provedená zákonem č. [294/2013](#) Sb., jež nabyla účinnosti dne 1. 1. 2014, znamenala mimo jiné odklon od kategorického požadavku osobní účasti insolvenčního správce při přezkumném jednání.[1] Zákon totiž od počátku minulého roku stanoví, že je-li (bude-li) úpadek dlužníka řešen konkursem či reorganizací, může se insolvenční správce - na své nebezpečí a na své náklady - dát při přezkumném jednání zastoupit jinou osobou zapsanou do seznamu insolvenčních správců (jiným insolvenčním správcem);[2] jestliže je dlužníkovi povoleno oddlužení, může se insolvenční správcem na daném jednání (resp. na - následné - schůzi věřitelů) nechat zastoupit i jinou osobou.[3]

Zákonodárce však ponechal insolvenčnímu soudu možnost požadovat, aby se insolvenční správce přezkumného jednání, resp. schůze věřitelů zúčastnil osobně.

Lze si pak položit hned několik otázek:

- Může insolvenční soud závazně stanovit, jakou osobou se může insolvenční správce nechat zastoupit na přezkumném jednání (schůzi věřitelů) konaném v insolvenčním řízení, ve kterém bylo dlužníkovi povoleno oddlužení, anebo může pouze požadovat, aby se insolvenční správce přezkumného jednání (schůze věřitelů) zúčastnil osobně?
- Může insolvenční soud požadovat, aby se insolvenční správce přezkumného jednání (schůze věřitelů) zúčastnil osobně bez toho, aby tento požadavek odůvodnil?
- Může být insolvenčnímu správci uložena pořádková pokuta za jakékoliv porušení povinnosti (ať už plynoucí pro něj ze zákona nebo uložené mu soudem), nebo je nutný též konkrétní nepříznivý dopad tohoto porušení do insolvenčního řízení?

Je třeba konstatovat, že ust. § 399 odst. 2 a § 410 odst. 1 insolvenčního zákona (na rozdíl od ust. § 190 odst. 2 insolvenčního zákona použitelného v případě řešení dlužníkovy úpadku konkursem či reorganizací) umožňuje insolvenčnímu soudu pouze požadovat osobní účast insolvenčního správce na přezkumném jednání (schůzi věřitelů); netrvá-li insolvenční soud na osobní účasti insolvenčního správce na těchto jednáních, vyplývá ze zákona možnost jeho zastoupení jakoukoliv svéprávnou fyzickou osobou (§ 24 odst. 1 občanského soudního řádu) s tím, že zástupcem insolvenčního správce může vždy být advokát, potažmo advokátní koncipient (§ 25 občanského soudního řádu).

Pokud jde o požadavek osobní účasti insolvenčního správce na přezkumném jednání (schůzi věřitelů), lze zdůraznit, že potřeba osobní účasti správce na daných jednáních musí být odůvodněna

(§ 169 odst. 1 občanského soudního řádu), resp. musí vyplývat z konkrétních a relevantních důvodů, jež mají základ v daném insolvenčním řízení. Shora uvedený požadavek tedy nemůže být bezdůvodný, ale musí mít oporu (např.) v dosavadním stavu insolvenčního řízení, resp. se může odvíjet od osoby dlužníka či od jeho majetkových poměrů apod.

Nutno vyjít z toho, že insolvenční soud je jako kterýkoliv jiný státní orgán povinen vystříhat se svévole (libovůle). Proto i požadavek osobní účasti insolvenčního správce či kladení různých podmínek, kým se může insolvenční správce nechat zastoupit, musí být věcně podložen. V opačném případě by se totiž mohly podobné požadavky stát nástrojem procesní šikany „nekonvenujících“ insolvenčních správců. Že toto riziko není jen teoretické, je patrné např. z praxe Krajského soudu v Ostravě, který v době, kdy jeho předsedkyně ještě při určování insolvenčních správců dodržovala § 25 insolvenčního zákona, důsledně vyžadoval na přezkumných jednáních a schůzích věřitelů – trvajících obvykle dvě až tři minuty – osobní účast mimoostravských insolvenčních správců, zatímco u správců „domácích“ bez problémů akceptoval jejich zastoupení.

Klíčové však je, že jde o obecné nebezpečí, které by připuštění absolutní a bezbřehé volnosti soudů v tomto směru zakládalo. Je pochopitelné, že pokud by např. mělo být předmětem jednání schůze věřitelů projednání zásadních námitek proti schválení oddlužení dlužníka anebo pokud by dosavadní průběh insolvenčního řízení mohl naznačovat, že bude na schůzi věřitelů řešena jiná kontroverze, je osobní účast insolvenčního správce či osoby nadané srovnatelnou kvalifikací žádoucí. Na druhou stranu je ale obecně známo, že zejména v oddlužení je přezkumné jednání a schůze věřitelů v naprosté většině případů pouhou formalitou a i věřitelé jsou v těchto řízeních notorickými absentéry.

S tím souvisí i poslední otázka, totiž zda dostatečným důvodem uložení pořádkové pokuty insolvenčnímu správci je samo o sobě každé porušení jeho povinnosti nebo je nezbytné, aby k tomuto porušení přistoupil též konkrétní negativní dopad do insolvenčního řízení.

Pořádková pokuta je sankcí za veřejnoprávní pořádkový delikt. Protiprávnost je přitom jen jedním ze znaků pořádkového deliktu. Klíčovým znakem jakéhokoli veřejnoprávního deliktu je objekt, tj. právem chráněná hodnota, jíž je v případě pořádkových deliktů řádný a nerušený průběh insolvenčního řízení. Tomu odpovídá textace § 53 občanského soudního řádu, podle něž se obecně pořádková pokuta ukládá tomu, kdo poruší svou procesní povinnost a tím hrubě ztíží průběh řízení. Hrubé ztížení průběhu soudního řízení je zde následkem, tj. složkou objektivní stránky deliktu záležející v dotčení jeho objektu. Pouhá protiprávnost (porušení procesní povinnosti) tedy pro založení odpovědnosti za (pořádkový) delikt nestačí.

Ust. § 81 odst. 2 insolvenčního zákona výslovně objekt a následek nezmiňuje, to ale neznamená, že je nevyžaduje. Objekt a následek jsou neodmyslitelnými komponentami každého veřejnoprávního deliktu včetně deliktu pořádkového. Odpovědnost za pořádkový delikt vzniká až při naplnění všech znaků jeho skutkové podstaty včetně objektu a následku. Vždy je proto nutné zvažovat, jak a zda vůbec se porušení procesní povinnosti insolvenčním správcem promítlo do insolvenčního řízení, tedy jak a zda vůbec byl znemožněn či ztížen jeho řádný průběh. Mezi jednáním insolvenčního správce a popsáním následkem nadto musí existovat přímý (nezprostředkovaný) vztah příčiny a následku. Tato podmínka přitom není splněna např. tehdy, pokud soud ze svého rozmaru odročí přezkumné jednání, na něž se dostaví jiná osoba než insolvenční správce, jehož osobní přítomnost si soud bezdůvodně vyžádal, ačkoliv objektivně nic nebránilo tomu, aby přezkumné jednání za účasti zmocněnce insolvenčního správce řádně proběhlo.[4]

JUDr. Oldřich Řeháček, Ph. D.

JUDr. Milan Vrba, Ph.D.

[CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o.](#)

advokátní kancelář

CITY TOWER

Hvězdova 1716/2b

140 78 Praha 4 Pankrác

Tel.: +420 224 827 884

Fax: +420 224 827 879

e-mail: ak@akccs.cz

[1] Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 8. 2010, sp. zn. KSHK 45 INS 154/2010, 1 VSPH 631/2010-B-27 anebo ze dne 6. 1. 2014, sp. zn. KSPH 35 INS 11485/2012, 2 VSPH 1536/2013-B-29.

[2] Viz § 190 odst. 2 insolvenčního zákona.

[3] Viz § 399 odst. 2 a § 410 odst. 1 insolvenčního zákona.

[4] O to absurdněji pak působí, když je insolvenční správce v typově shodném případě jednou postižen zproštěním z funkce (viz usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 8. 2014, sp. zn. KSOS 36 INS 983/2014, 2 VSOL 537/2014-B-13) a jednou pořádkovou pokutou ve výši 2.000 Kč (viz usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. 11. 2014, sp. zn. KSOS 33 INS 4864/2014, 3 VSOL 819/2014-B-19; v dané věci nadto insolvenční správce porušil nikoliv jen jednu, ale celkem dvě povinnosti).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)

- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)
- [Přelomové rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci subrogačního regresu výstavce finanční záruky](#)
- [Výkladové obtíže § 66 odst. 1 ZOK](#)